

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím: *A főváros alkalmazottainak nyomora*

Forrás: *Népszava*

Bp.

(Hely)

1916 *Tr. 2*

(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy

352.08

Hely

Idő

"1916"

Személy

Hely

A főváros alkalmazottainak nyomora.

*

A munkások és hivatalnokok helyzete.

Leírhatatlan, hogy milyen nyomorúságban él a főváros alkalmazottainak 90—95 százaléka. Hivatalnokok, tanárok, tanítók, altisztek, szolgák mind a legkétségteljebb helyzetben vannak. Már a háboru előtt is csak éppen hogy tengődtek. Azóta bekövetkezett a hallatlan drágulás, amely számos fontos szükségleti cikkben 100—400 percentre, átlagban legalább is 150 percentre rug, míg az ő jövedelmük egyetlen árva perccel sem emelkedett. Képzelnék el például tanítókat 1200—1800 korona illetményekkel; képzelnék el hivatalnokokat, altiszteket és szolgákat, akik össze-vissza nem kapnak kézhez pár 100 koronát! Hogy lehessen ebből most megélni, családot eltartani? Általában egészen 5—600 koronáig elviselhetetlen az alkalmazottak helyzete. És meg kell állapítani, hogy a tanács és a közgyűlés semmit, de igazán semmit nem tett ennek a rettentő nyomornak az enyhítésére.

Meg kell állapítani, hogy a szociális érdekű polgármester és tanács meg a nagyrészt titkos progresszívokból álló közgyűlés tétlenül nézi az alkalmazottak kínos vergődését. Tavaly 25 százalékos fizetési előleget szavaztak meg, amely a háboru után kamatostul lesz visszafizetendő a fizetésekből való levonás formájában; ami annyit tesz, hogy az alkalmazottak nyo-

morúsága a háboru után még a mostanánál is nagyobb lesz. De még ezt az átmeneti és következményeiben veszélyes természetű javítást sem kapták volna az alkalmazottak, ha a tanítószemélyzet gyűléseken nem sürgette és memorandumokban nem kérényezte volna. Brutális szót, de igaz és jellemző szót használunk: az alkalmazottak akár éhen is döglhettek volna, anélkül, hogy a főváros akár csak a kisujját is megmozdította volna érdekükben. Ebből megtanulhatták a főváros alkalmazottai, hogy mennyit ér a munkáltató „jóindulata”. Igen, ha az alkalmazottak szervezett erővel léphettek volna föl, akkor elérhettek volna valamit, így azonban az inség lakik náluk albérlésben. Ki csodálkozhatik aztán, hogy amely szolgálati ágakban lehetséges, a korrupció egyre erősebben jelentkezik! Végre is, a nyomorúságra kárhóztatott és még a segítség reményétől is megfosztott alkalmazottra bajos ugyanazt az erkölcsi mértéket alkalmazni, mint a jól — sőt a legfelső fokokon fényesen — fizetett és könnyű mellékjövedelmekkel is

bőségesen ellátott főtisztviselőkre... Ez az ügy nemcsak annak a pár ezer alkalmazottnak az ügye, hanem a főváros egész lakosságáé, mert a hivatalnok és a tanító nyomorúságát mindnyájan megérezzük akiknek kiszolgálására az illetők hivatva vannak.

Most az alkalmazottak helyzete már igazán nem egyéb a legsiralmasabb nélkülözésnél. A főváros munkásainak a helyzete is nyomorúságos ugyan... nagyon nyomorúságos és ez egészen külön fejezet, amely külön tárgyalást kíván. De a munkások mégis emelkedett kissé a háboru fo-

lyamán. A minap idéztük a főváros 1916. évi költségvetésének kísérő jelentését, amely szerint például a köztisztasági munkások bére ebben az évben 32.5 százalékkal emelkedik. Így, fölemelve is, nyomorúságos az a bér, mert nem igen haladja túl a napi 4 koronát és csak ritka esetben éri el az 5 koronát; azonkívül pedig a 32.5 százalékos bérjavítás — ha ugyan megbízható az erre vonatkozó jelentés? — igazán eltörpül a 100—400 percentes drágulás mellett. De ezek a munkások mégis kaptak legalább valami bérjavítást, míg ellenben a fixalkalmazottak egyetlen perccel, egyetlen fillért sem kaptak.

Végre nagy nehezen megszavaztak — az állam kegyadományából — január 1-étől kezdődően 20 százalékos drágasági pótlékot átmenetileg, egy évre. És jellemző, hogy ebből mindmáig még egy lyukas fillért sem kaptak meg az alkalmazottak, sőt — városközi hírek szerint — még jó sokáig nem is fognak kapni. Persze, itt nem városatyák privát ügyeiről van szó, itt nem főtisztviselők 50 percentes fizetésemeléséről és „méltányosságból” ezrekkel fölemelt nyugdíjáról van szó, hanem csak néhány ezer küzködő, nyomorgó alsóbb alkalmazottéról, havi 12 koronánál kezdődő pótlékoeskákról, keménygalléros proletárok szárazkenyérre valójáról... itt tehát nem siet az a híres adminisztráció.

De ennél is sokkal nagyobb baj, hogy az alkalmazottak családi pótlékáról ez időszereint tudni sem akar a főváros. Az állam alkalmazottai már évek óta élvezik a gver-

3: mekenként (egészen három gyermekig) 200—200 koronányi családi pótlékot, a háboru folyamán pedig ezt a kormány kiterjesztette az alkalmazottak összes gyermekeire. (Tehát például a hatgyermekes alkalmazott 1200 korona családi pótlékot kap.) *A főváros ezt vonakodik megadni, a főváros nem akarja, hogy alkalmazottainak legalább olyan megélhetésük legyen, mint az állami alkalmazottaknak.* Sehol a világon olyan vizsás állapotot nem találunk; ellenkezőleg, mindenütt azt látjuk, hogy a nagyvárosok kiadósabb fizetést iparkodnak alkalmazottaiknak biztosítani, mint az állam. Budapest azonban még az állami alkalmazottakénál is sokkal nyomoruságosabb fizetésű emberekkel csinál közigazgatást és közoktatást. Nagyrészt bizonyára azért, mert itt a közjövödelmeket szükségesebb (?) és hasznosabb (??) célokra költik el; de meg azért is, hogy az uralmon lévő nagytőkések és üzérek adózóképességét ne kelljen igénybe venni.

(Hé Oldal) Az alkalmazottak mindezekből megtanulták és még alaposabban meg fogják tanulni (erre gondunk lesz!), hogy *nem szabad magukat a „felsőbbtség“ vállvergető jóakarátára bízniok és hogy a mostani rendszertől, a most uralmon lévő klikkek-től nem várhatják helyzetük méltányos rendezését.* Az alkalmazottak máris türelmetlenül várják azt az időt, amikor majd mint szavazó polgárok leszámolhatnak mostani koplaltatóikkal. Tudják, persze, azt is, hogy egymagukban erre nem képesek, hogy itt rendszerváltozást csak a dolgozó, nélkülöző és szenvedő tömegek beavatkozásával lehet teremteni. És ehhez fogják alkalmazni politikai magatartásukat . . .